

Aikuisten kokemuksia mopoilun riskeistä

Kysely vuonna 2010

Leena Pöysti

Sisältö

Johdanto	3
Kokemuksia mopoilusta osana muuta liikennettä	3
Mikä olisi mopolle sopiva huippunopeus liikenteessä	3
Mopoilun turvallisuuteen liittyvät riskit	4
Mopoilevien nuorten vanhempien kokemukset oman lapsensa mopoilusta	5
Yhteenveto	7
<u>Kuva 1 Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle (N= 1365)</u>	<u>4</u>
Taulukko 1 Ajaako perheen mopoikäinen lapsi mopolla (N=1365)	3
Taulukko 2 Ajaako perheen mopoikäinen lapsi mopolla (N=143).....	3
Taulukko 3 Miten suuria riskejä seuraavat tekijät mielestäsi ovat nuorten mopoilun turvallisuudelle?	5
Taulukko 4 Onko lapsesi mopo viritetty (jos perheessä mopoileva nuori; N=65).....	5
Taulukko 5 Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle? Mopoilijoiden vanhemmat vs. kaikki vastaajat	6
Taulukko 6 Pelkäätkö kun lapsesi on liikkeellä mopolla? (jos perheessä mopoileva nuori; N=65).....	6
Taulukko 7 Miten suuria riskejä seuraavat tekijät mielestäsi ovat nuorten mopoilun turvallisuudelle?	6

Johdanto

Liikenneturva selvitti syksyllä 2010 aikuisväestön kokemuksia mopoilun riskeistä. Tutkimusta varten TNS Gallup toteutti Liikenneturvan toimeksiannosta Internet-kyselyn, johon vastasi 1365 yli 18-vuotiasta kansalaista. Vastaajat edustavat Suomen 18 –vuotta täyttäneitä väestöä iällisesti ja alueellisesti. Vastaajien ikähajonta oli 18-85 –vuotta keski-ikä ollessa 48,3 –vuotta. Naisia ja miehiä oli aineistossa suunnilleen saman verran (49 % vs. 51 %).

Tarkemmin kyselyssä haluttiin selvittää mopoikäisten lasten / nuorten vanhempien käsitystä mopoilun riskeistä. Mopoikäisten vanhempia aineistossa oli 143 henkilöä iältään 35-64 –vuotta. Näistä vastaajista noin joka toinen (45 %) kertoi, että hänen lapsensa ajaa mopolla liikenteessä. Täten tutkimusaineistoon jäi yhteensä 65 sellaista vanhempaa, joiden lapsi mopoilee. Näin ollen mopoilijoiden vanhempien vastausten osalta kyselyn tulokset ovat parhaimmillaankin ainoastaan suuntaa antavia.

Taulukko 1 Ajaako perheen mopoikäinen lapsi mopolla (N=1365)

Ajaako mopoikäinen lapsi mopolla	N	%
Kyllä	65	4,8
Ei	78	5,7
Ei mopoikäistä lasta	1222	89,5
Yhteensä	1365	100,0

Taulukko 2 Ajaako perheen mopoikäinen lapsi mopolla (N=143)

	Yhteensä	nainen	mies	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
N	143	71	72			100	43	
Kyllä	45%	48%	43%	-	-	42%	53%	-
Ei	55%	52%	57%	-	-	58%	47%	-

Kokemuksia mopoilusta osana muuta liikennettä

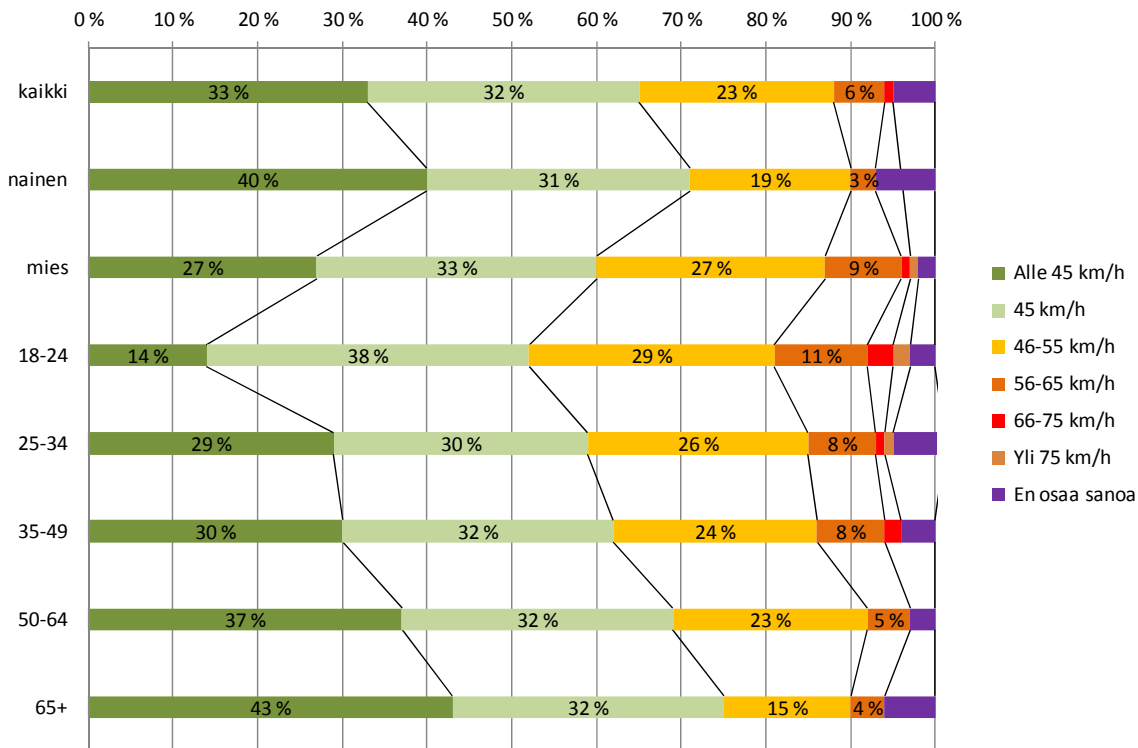
Mikä olisi mopolle sopiva huippunopeus liikenteessä

Kysyttäessä sopivaa huippunopeutta mopolle kuusi kymmenestä vastaajasta oli korkeintaan nykyisen huippunopeuden (45 km/tunnissa) kannalla¹. Vastaajista vain 2 prosenttia oli sitä mieltä että mopon sopiva huippunopeus olisi suurempi kuin 65 kilometriä tunnissa.

Naiset ja iäkkäämmät vastaajat kannattivat nykyistä tai alemmaa huippunopeutta miehiä ja nuorimpia vastaajia useammin. Noin puolet 18-24 –vuotiaista (46 %) ja neljä kymmenestä miesvastaajasta (38 %) oli sitä mieltä että mopolla pitäisi saada ajaa lujempaa kuin nykyisen lainsäädännön mukaan. Naisista näin ajatteli noin joka neljäs (23 %) ja yli 65-vuotiaista joka viides (20 %)

¹ **Mopo** L_{1e}- ja L_{2e}-luokan ajoneuvo (mopo) on kaksipyöräinen (L_{1e}-luokka) tai kolmipyöräinen (L_{2e}-luokka) moottorikäyttöinen ajoneuvo, jonka suurin rakenteellinen nopeus on enintään 45 kilometriä tunnissa.

Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle?

Kuva 1 Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle (N= 1365)

Mopoilun turvallisuuteen liittyvät riskit

Tutkimuksessa selvitettiin, miten suurina riskeinä vastaajat erilaisia mopoiluun liittyviä ongelmia ja vaaratilanteita pitivät. Yleisesti ottaen vastaajat pitivät heille esitettyjä mopoiluun liitettyjä riskejä hyvinkin vakavina. Noin yhdeksän vastaajaa kymmenestä oli sitä mieltä että kavereiden painostus, liikennesääntöjen noudattamattomuus, liian suuri nopeus, viritetty mopo, liikennetilanteiden keho hallinta, alkoholi, puutteet mopon hallinnassa ja liikennesääntöjen huono tunteminen ovat suuria riskejä mopoilun turvallisuudelle. Seitsemän kymmenestä koki kavereiden kyydittämisen ja kuusi kymmenestä autoilijoiden toiminnan vaarantavan mopoilun turvallisuuden.

Pienimpänä riskinä mopoilun turvallisuudelle pidettiin autoilijoiden toimintaa.

Nuoremmat (18-24 -vuotiaat) kokivat alkoholia lukuun ottamatta kaikki riskit muita vastaajia pienemmiksi. Varsinkin kavereiden kyydittämisen nuoret kokivat riskiä selkeästi harvemmin kuin vastaajat keskimäärin (67 % vs. 40%).

Taulukko 3 Miten suuria riskejä seuraavat tekijät mielestäsi ovat nuorten mopoilun turvallisuudelle?

osuus: on erittäin suuri tai suuri riski	Kaikki vastaajat	Sukupuoli		Ikä				
		nainen	mies	18-24	25-34	35-49	50-64	65+
N	1365	669	696	96	196	364	459	228
Kaverien painostus	95%	96%	95%	92%	98%	95%	95%	96%
Liikennesääntöjen noudattamattomuus	95%	96%	94%	93%	94%	95%	95%	97%
Liian suuri nopeus	88%	94%	83%	78%	83%	87%	92%	94%
Viritetty mopo	89%	93%	85%	71%	82%	90%	92%	96%
Liikennetilanteiden hallinta	90%	93%	87%	79%	92%	94%	89%	89%
Alkoholi	91%	92%	91%	92%	90%	94%	90%	91%
Puutteet mopon hallinnassa	85%	91%	80%	80%	81%	89%	86%	86%
Kypärän käyttämättömyys	88%	90%	86%	86%	83%	88%	89%	92%
Liikennesääntöjen huono tunteminen	85%	89%	82%	74%	83%	88%	85%	90%
Kaverin kyydittäminen	67%	74%	60%	40%	55%	71%	69%	79%
Autoilijoiden toiminta	64%	66%	62%	50%	59%	70%	68%	60%

Vastaajista hyvin harvat (0 %-4 %) pitivät esitettyjä tekijöitä hyvin pieninä riskeinä mopoilun turvallisuudelle. Suurin osuus näitä (erittäin pieni riski) vastauksia oli kaverin kyydittämiseen ja autoilijoiden toimintaan liittyen, 4 %.

Mopoilevien nuorten vanhempien kokemukset oman lapsensa mopoilusta

Mopoilijoiden vanhemmista (N=65) yli yhdeksän kymmenestä sanoi tietävänsä, että oman lapsen mopo ei ole viritetty. Sellaisia vanhempia, jotka tiesivät lapsensa ajavan viritetyllä mopolla oli aineistossa kahdeksan prosenttia.

Taulukko 4 Onko lapsesi mopo viritetty (jos perheessä mopoileva nuori; N=65)

N	65
Tiedän, se on	8%
Tiedän, se ei ole	92%
En tiedä	-

Mopoilijoiden vanhemmat kannattivat suurempia huippunopeuksia mopoille kuin vastaajat keskimäärin. Joka toinen kannatti nykyistä suurempaa huippunopeutta, kun kaikista vastaajista osuus oli kolmannes. Kolmannes mopoilijoiden vanhemmista oli sitä mieltä että huippunopeus saisi olla 10 km tunnissa suurempi kuin nykyään (46-55 km/tunnissa). Joka viides kannatti tätäkin suurempaa huippunopeutta.

Taulukko 5 Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle? Mopoilijoiden vanhemmat vs. kaikki vastaajat

Mikä olisi mielestäsi sopiva huippunopeus mopolle?		
	kaikki vastaajat (N=1365)	mopoilijoiden vanhemmat (N=65)
Alle 45 km/h	33%	8 %
45 km/h	32%	40 %
46-55 km/h	23%	32 %
56-65 km/h	6%	17 %
66-75 km/h	1%	3 %
Yli 75 km/h	-	-
En osaa sanoa	4%	-

Mopoilijoiden vanhemmista kahdeksan kymmenestä pelkäsi ainakin joskus, kun lapsi oli liikkeellä mopolla. Joka kolmas pelkäsi vähintään usein. Huolesta kertoi myös se, että kaikki vastaajat (100 %) kertoivat keskustelleensa lapsensa kanssa mopoilun riskeistä.

Taulukko 6 Pelkäätkö kun lapsesi on liikkeellä mopolla? (jos perheessä mopoileva nuori; N=65)

Pelkäätkö kun lapsesi on liikkeellä mopolla?	yhteensä
N	65
Aina	5%
Usein	28%
Joskus	48%
En koskaan	20%

Vaikka mopoilijoiden vanhemmat pelkäsivät lastensa puolesta liikenteessä, he kokivat kaikki riskitekijät paitsi kavereiden painostuksen ja autoilijoiden toiminnan pienemmäksi riskiksi mopoilun turvallisuudelle kuin vastaajat keskimäärin. Kavereiden painostusta vanhemmat pitivät riskinä yhtä usein kuin muutkin vastaajat. Sen sijaan autoilijoiden toimintaa vanhemmat pitivät riskitekijänä selvästi useammin kuin vastaajat keskimäärin. Lähes yhdeksän vanhempaa kymmenestä (85 %) oli sitä mieltä että autoilijoiden toiminta on mopoilun turvallisuudelle suuri tai erittäin suuri riski.

Taulukko 7 Miten suuria riskejä seuraavat tekijät mielestäsi ovat nuorten mopoilun turvallisuudelle?

<i>osuus: on erittäin suuri tai suuri riski</i>	Kaikki vastaajat (N=1365)	Mopoilijoiden vanhemmat (N=65)
Kaverien painostus	95%	95%
Liikennesääntöjen noudattamattomuus	95%	89%
Liian suuri nopeus	88%	82%
Viritetty mopo	89%	85%
Liikennetilanteiden hallinta	90%	86%
Alkoholi	91%	88%
Puutteet mopon hallinnassa	85%	80%
Kypärän käyttämättömyys	88%	82%
Liikennesääntöjen huono tunteminen	85%	75%
Kaverin kyydittäminen	67%	59%
Autoilijoiden toiminta	64%	85%

Yhteenveto

Liikenneturva selvitti syksyllä 2010 aikuisväestön kokemuksia mopoilun riskeistä. Internet-kyselyyn vastasi 1365 yli 18-vuotiasta henkilöä. Mopoikäisten lasten vanhempia aineistossa oli 143 henkilöä. Näistä vastaajista noin joka toinen (65 henkilöä) kertoi, että hänen lapsensa ajaa mopolla liikenteessä.

Kysyttäessä sopivaa huippunopeutta mopolle kuusi kymmenestä vastaajasta oli korkeintaan nykyisen huippunopeuden (45 km tunnissa) kannalla. Mopoilijoiden vanhemmista osuus oli alle puolet. Mopoilijoiden vanhemmat kannattivatkin suurempia huippunopeuksia mopoille kuin vastaajat keskimäärin. Kaikista vastaajista joka kolmas, ja mopoilijoiden vanhemmista joka toinen oli sitä mieltä että huippunopeuden pitäisi olla nykyistä suurempi.

Yhdeksän aikuista kymmenestä oli sitä mieltä että kavereiden painostus, liikennesääntöjen noudattamattomuus, liian suuri nopeus, viritetty mopo, liikennetilanteiden keuhko hallinta, alkoholi, puutteet mopon hallinnassa ja liikennesääntöjen huono tunteminen ovat suuria riskejä mopoilun turvallisuudelle. Seitsemän kymmenestä koki kavereiden kyydittämisen ja kuusi kymmenestä autoilijoiden toiminnan vaarantavan mopoilun turvallisuuden. Mopoilijoiden vanhemmat ehkä yllättäen kokivat esitetyt riskit pienemmiksi kuin vastaajat keskimäärin, lukuun ottamatta autoilijoiden toimintaa, jonka he kokivat riskiksi muita useammin. Saattaa olla, että ne vanhemmat, jotka kokevat mopoilun riskin muita pienemmäksi hankkivat muita useammin lapselleen mopon.

Mopoilijoiden vanhemmista yli yhdeksän kymmenestä sanoi tietävänsä, että oman lapsen mopo ei ole viritetty. Sellaisia vanhempia, jotka tiesivät lapsensa ajavan viritetyllä mopolla, oli aineistossa kahdeksan prosenttia. Kahdeksan kymmenestä vanhemmasta pelkäsi ainakin joskus, kun lapsi oli liikkeellä mopolla. Joka kolmas pelkäsi usein tai aina. Huolesta kertoi myös se, että kaikki vastaajat (100 %) kertoivat keskustelleensa lapsensa kanssa mopoilun riskeistä.